

Utbildningsinspektion i Vislandaskolan, grundskola, F-9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Vislandaskolan	Antal barn/elever
Grundskola	406
Skolbarnsomsorg	97
Förskoleklass	22
Särskola	1

Utbildningen vid Vislandaskolan omfattar fyra pelare som skall genomsyra all verksamhet: Målstyrning, IDA (inflytande, delaktighet och ansvar), Kunskapande och Social kompetens. Skolan erbjuder fritidsverksamhet och inom skolans organisation finns även Vislanda fritidsgård.

Skolans pedagogiska personal arbetar i arbetslag, F–2, 3–5 och i två spår 6–9. Eleverna går i klasser som är åldershomogena.

Många elever åker skolskjuts till skolan och barnen i förskoleklassen går av den anledningen till klockan ett på dagarna och äter lunch i skolan. Till skolan kommer elever från Skatelövsskolan, Lönashultskolan och Torsåsbyskolan i årskurs 7.

Skolan består av en U-formad huvudbyggnad i tegel byggd 1953. Skolan är ombyggd 1980 samt utbyggd 1997 med sal för trä- och metallslöjd, och ett inglasat café och allrum som bildar centrum i skolan. På motsatta sidan av skolgården ligger matsalen, vilken också rymmer sal för hem- och konsumentkunskap, lokal för textilslöjd och ett klassrum för åk 4. Gymnastikhallen ligger separat bredvid matsalen. Musikundervisningen bedrivs i lokaler längre bort från huvudbyggnaden.

I samband med att skolan skulle bli en F–9 skola renoverades skolan utifrån idén att bygga bort de platser där mobbning lätt kan förekomma samt kunna ha en dynamisk grupp sammansättning och av den anledningen byggdes korridorer bort och klassrum öppnades upp.

Under läsåret 2003/2004 har skolans utvecklingsledare arbetat med och utbildat sig för att genomföra en kulturanalys på skolan.

Genomförandet av inspektionen i Vislandaskolan

Skolverket sände den 5 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Vislandaskolan har bestått av undervisningsrådet Michael Erenius och vikarierande undervisningsrådet Helena Olivestam Torold. Besök i Vislandaskolan påbörjades den 20 september 2004 och avslutades dagen efter.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Vislandaskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Vislandaskolan genomfördes formella intervjuer med elever, pedagogisk personal, föräldrar samt rektorn. Lektioner i matematik, svenska, engelska, tyska, franska, naturorienterade ämnen, samhällsorienterade ämnen och "projekt" besöktes. Under besöket fördes också i övrigt informella samtal med elever och personal.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Vislandaskolan är elevernas sociala situation god, det visar den undersökning som genomfördes i samband med skolans kvalitetsredovisning 2003. Enligt rektorn visar elever förståelse i diskussioner kring till exempel ekonomi, elever öppnar dörrar åt varandra och klarar själva av att lösa många konflikter. Överlag är eleverna mycket hjälpsamma mot varandra under de lektioner som inspektörerna besöker.

Samtidigt förekommer bråk och knuffar bland de yngre barnen och slagsmål bland de äldre. Enligt lärarna har språkbruket hårdnat de senaste åren och på skolan förekommer det mycket svordomar och kränkande tillmälen. Eleverna själva uppfattar att språkbruket används på skoj till kompisar. Elever, föräldrar och pedagoger är överens om att det förekommer kränkningar på skolan och inspektörerna bedömer att det finns en tendens att vissa elever blir utpekade som problembärare i skolan, och rektorn bekräftar att det funnits klasser som själva definierat sig som stökiga.

Det finns vidare en tendens att pojkarna aktivt agerar medan flickorna passivt tittar på. En del yngre pojkar har utvecklat strategier för att inte arbeta med det som är tänkt, de gör miner, leker med skolmaterial och har emellanåt ett negativt språkbruk gentemot pedagogerna. Eleverna och pedagogerna är överens om att det finns en hård jargong pojkarna emellan. Flickorna är mer positiva till planeringsböckerna än pojkarna och föräldrarna uttrycker att flickorna är bättre på att ta ansvar än vad pojkarna är.

Eleverna har inflytande över undervisningen, även om inflytandet till större del gäller form och till mindre del gäller innehåll. De äldre eleverna fick utifrån kursplanerna själva planera ett OS-tema för de yngre eleverna och skötte sedan genomförandet själva. Eleverna uttrycker tydligt att de vill ha inflytande och inspektörerna bedömer att flertalet elever tar stort ansvar för den fysiska skolmiljön och för sin utbildning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med normer och värden ger godtagbara resultat som är i enlighet med de nationella målen, trots att det finns brister inom vissa områden. Eleverna ges överlag goda möjligheter att utöva inflytande och ta ansvar för sin utbildning.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Vislandaskolan har eleverna föredömlig kännedom om målen för utbildningen. Det finns en tydlig progression i skolans arbete med målen och de äldre eleverna har insikt om vilka ämnen som ingår i det temaarbete som de för närvarande arbetar med.

Bland de yngre eleverna ser inspektörerna under besöket enbart självständigt arbete, medan de äldre eleverna arbetar både självständigt och i grupper. Enligt pedagogerna underskattar eleverna snarare sin förmåga än överskattar den och de studietekniksövningar som de intervjuade eleverna deltagit i har fått dem medvetna om sin inlärningsstil. Lusten att lära avtar med stigande ålder på skolan trots att de äldre eleverna är medvetna om att lusten är en viktig faktor för att kunna tillägna sig kunskaper.

Mellan 1999 och 2002 höjdes drastiskt elevernas meritvärde och behörighet till gymnasiet. I nuläget har elevernas resultat blivit sämre. Resultaten i nationella proven i årskurs 5 och 9 för läsår 2003/2004 är inte goda. I årskurs 5 har cirka 20 procent av skolans elever inte nått målen i matematik, cirka 39 procent inte nått målen i svenska och cirka 22 procent inte nått målen i engelska. I årskurs 9 har cirka 16 procent av skolans elever inte nått målen i matematik, cirka 19 procent inte nått målen i svenska och cirka 12 procent inte nått målen i engelska. Det finns också några elever som inte genomfört de nationella proven i åk 9. Flickorna har bättre meritvärde än pojkarna och betydligt fler flickor än pojkar har betyg i fler än 16 ämnen. Det är större andel pojkar än flickor som inte uppnått målen i hem- och konsumentkunskap, kemi, och språkval och större andel flickor än pojkar som inte uppnått målen i historia, idrott, matematik, musik och teknik. Se vidare avsnitt Arbetsmiljö och delaktighet.

Fritidshem

Under terminen anordnas ett antal dagar utomhus där eleverna får göra upp eld, klyva ved och bygga kojor. Barnen har med stor nyfikenhet och lust satt sig in i äldre tiders tekniker.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med att medvetandegöra eleverna om målen för sin utbildning gett föredömliga resultat. Skolans pedagogiska arbete och undervisning har också gett goda resultat tidigare, men de senaste betygen och resultaten av de nationella proven visar på en negativ trend. Skolan bör utvärdera varför resultaten försämrats de senaste åren och vidta åtgärder för att kunna förbättra måluppfyllelsen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Vislandaskolan har klassråd, elevråd samt en del andra råd som till exempel IT-råd, matråd och skolif (skolidrottsförening). De yngre eleverna är mycket nöjda, medan de äldre menar att informationen från elevrådet är bristfällig och att frågor som för dem är viktiga ibland läggs ned utan att någon förklaring ges. Det finns ett föräldraråd som träffas minst två gånger per termin. Vid föräldrarådet är elever närvarande och det har inneburit att diskussionerna mer kommit att beröra innehållet i skolan och inte enbart praktiska detaljer. Föräldrarna upplever att de har insyn i skolan och att de är delaktiga.

I skolans kvalitetsredovisning framgår att värdegrundsmålen alltid skall ha företräde framför kursplanemålen. Fritidsledarna leder tjej- och killgrupper som är schemalagda under skoldagen. Personalen fikar också i det inglasade caféet, vilket gör att eleverna känner att de kommer nära sina lärare, men lärarna uttrycker att de i takt med att skolan blivit större inte längre lär känna eleverna i samma utsträckning som tidigare.

I Vislandaskolan finns en grupp mot kränkande särbehandling som består av pedagoger från samtliga arbetslag, fritidsledare, skolsköterska och rektorn. Gruppen träffas vid behov. Dessutom finns kompisråd där elever ingår. Skolans ”plan mot mobbning” är väl känd bland personal, elever och föräldrar. Handlingsprogrammet har med perspektivet att vuxen kan kränka elev, förebyggande åtgärder och ger en tydlig arbetsgång vid fall av kränkningar. Där emot nämns att skolan vid varje enskilt mobbningsärende avgör om förälder skall kontaktas eller inte, vilket inte är förenligt med författningarna.

Framtagandet av skolans gemensamma trivselregler är föredömligt. Elevrådet har diskuterat ett utkast som sedan varit på remiss i föräldra- och pedagoggrupper. Av trivselreglerna framgår tydligt vilka konsekvenserna blir vid brott mot

reglerna. Trivselreglerna är utformade så att de till största delen berör de äldre eleverna. I de yngre elevernas klassrum finns andra trivselregler uppsatta på väggarna.

Vid besöket observerar inspektörerna att det finns en tendens att pedagoger bemöter flickor och pojkar olika. Inspektörerna observerade vidare att pedagogerna inte alltid såg till att trivselreglerna efterföljdes då elever till exempel kunde använda ett ovårdat språkbruk utan att närvarande lärare reagerade. Detta bekräftas av att eleverna anser att regeln ”på skolan används ett vårdat språk” är den regel som efterlevs sämst av både elever och personal.

Alla klasser har ett hemklassrum där stora delar av elevernas undervisning bedrivs. Eleverna har ansvar för ordningen i hemklassrummen vilket, enligt eleverna, inneburit att de tar ansvar för sitt klassrum. Det förekommer dock att elever klottrar på bänkar och skräpar ner i andras klassrum.

Vislandaskolans arbetsplan betonar arbetet med inflytande över undervisningen och det finns en tydlig progression i att ge ansvar och inflytande i relation till elevernas ålder. Det är däremot upp till varje lärare att ansvara för hur arbetet går till och av den anledningen varierar det mellan pedagoger och klasser hur mycket reellt inflytande eleverna har över form och innehåll.

Skolhälsovården arbetar preventivt med kontinuerliga hälsosamtal och vaccinationer ges i föreskriven ordning. Eleverna upplever att skolsköterskan är tillgänglig och de går ofta dit.

Skolan genomför hälsodiplomering i kommunens regi vilket tar sig uttryck i att årskurserna F-2 och 6 har utomhusaktiviteter en dag i veckan, att elevens val för de yngre eleverna är samlat till en aktiv dag en gång i månaden, samt att de har en skolskog i vilken, framför allt de yngre eleverna, har undervisning förlagd. För de äldre eleverna finns inget organiserat hälsofrämjande arbete med syfte att ge eleverna daglig fysisk aktivitet. De intervjuade eleverna uttrycker att en del elever med flit glömmer att ta med kläder till idrotten.

Förskoleklass

Inspektörerna observerade att alla elever var tvungna att genomföra alla uppgifter och att eleverna i förskoleklassen var medvetna om hur de låg till i jämförelse med övriga elever. Inspektörerna bedömer att förskoleklassens verksamhet kan utvecklas avseende den enskilde elevens möjlighet att påverka utformningen av sin dag.

Fritidshem

Varje vårtermin arbetar man inom skolbarnomsorgen med en musikal. Personalen presenterar musikalen med sång och musik och sedan får eleverna välja vilken grupp de vill vara med i; teater, sång, kulissmålning, bakning. Det är frivilligt för barnen att engagera sig. Arbetet avslutas med att musikalen visas för allmänheten.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det förekommer god övergripande samverkan kring väsentliga områden med föräldrar och elever i skolan. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling är till största delen föredömlig, men skolan bör förstärka det aktiva arbete som i dagsläget äger rum för att motverka förekomsten av kränkningar och kränkande språkbruk. Detta ar-

bete får dock inte leda till att vissa elever blir sedda som problembärare. Föredömligt är också skolans arbete med att involvera eleverna i framtagandet av trivselregler. Även om eleverna överlag ges goda möjligheter att utöva inflytande över arbetsformer och ta ansvar för sin utbildning finns utrymme att ytterligare öka elevernas inflytande över innehåll. Skolans hälsofrämjande arbete bör vidare utvecklas så att det omfattar skolans samtliga elever och syftar till att ge eleverna daglig fysisk aktivitet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Vislandaskolan är organiserad i arbetslag F-2, 3-5 och två spår i 6-9. Flera av personalen har deltidstjänster vilket innebär att det är svårt att samla all personal. En del av skolans lektionssalar är små och av den anledningen avgörs vilken sal läraren skall undervisa i av hur stor lärarens elevgrupp är. Det leder bland annat till att arbetslag 3-5 inte har sina undervisningssalar helt samlade på skolan. Inför nuvarande läsår förändrades skolans schema som en konsekvens av att kulturanalysen visade att det fanns en önskan bland personalen om att undervisningen behövde omorganiseras. Detta har lett till att skolan har ett schema med längre lektionsspass som de intervjuade eleverna uppger ibland gör att de inte orkar koncentrera sig samt att idrotten ligger inklämd mellan korta raster vilket gör att delar av idrottslektionen och den lektion som kommer efter idrotten går bort.

Personalen har arbetat fram lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna och i samband med att de skall revideras inom kort är tanken att eleverna skall involveras. Bearbetningarna som finns är föredömliga i sitt tydliga upplägg och ger förutsättningar för att vara ett stöd för pedagogen. Däremot blandas värdegrundsmål in i kursplanemålen i vissa av betygskriterierna, vilket kan resultera i att betyg sätts utifrån elevernas uppförande. I de äldre elevernas lektionssalar finns lokalt bearbetade kriterier för betyg i ämnen uppsatta på väggarna och i de yngre elevernas lektionssalar finns mål i svenska och matematik. Inspektörerna gör bedömningen att kraven på analys och förståelse till stor del utelämnas i kriterierna för betyget godkänd. De intervjuade eleverna upplever att det varierar mellan lärare hur rättvisa betyg de sätter och att de får sämre betyg vid oanmäld frånvaro.

Skolan har ett elevvårdsteam som träffas varje vecka där skolsköterskan, studie- och yrkesvägledare, fritidsassistent och rektorn ingår. När problem uppstår upprättas åtgärdsprogram. En del elever har elevassistent. När assistenten är frånvarande finns inga rutiner för hur elevens stöd skall utformas. Det före-

kommer att elevers svårigheter inte leder till att man upprättar åtgärdsprogram, utan att det i stället förs diskussioner som går ut på att elevens problem handlar om mognad och kommer att försvinna av sig själv. Föräldrar uppger också att de ibland fått vara enträgna för att ett åtgärdsprogram skall komma till stånd.

Skolan arbetar med storyline, vilket är ett temaarbete där ämnena integreras. Tidsanvändningen under temaarbetet är inte alltid effektiv, elever uppger att de emellanåt har för mycket tid på sig, och inspektörerna observerar att elever som skall presentera sitt miljötema under inspektionstillfället blir otåliga efter lång väntan på att yngre elever skall komma och titta på deras presentation. Undervisningen genomförs med en variation av arbetssätt, framför allt för de äldre eleverna.

Utvecklingssamtal äger rum varje termin och vid samtalet används individuella utvecklingsplaner. Samtalen kräver ganska omfattande administration och föräldrar uppger att informationen i en del ämnen och av en del lärare blir minimal. Systemet har funnits på skolan i ungefär fem år och har utvecklats under tiden. Det finns ingen rutin på skolan för hur dokumentationen skall arkiveras, utan det är upp till varje lärare. Det är inte helt tydligt för föräldrarna hur återkopplingen från utvecklingssamtalen till övriga lärare går till.

Omvärldssamverkan sker dels genom olika temaarbeten till exempel miljö- och framtidsteman och dels genom att eleverna har praot tre dagar i årskurs 6 och årskurs 8 samt en vecka i årskurs 9. Praoplatserna skall eleverna i första hand ordna själva. Intervjuer visar på att praons syfte och innehåll blivit ottydligt i dagens utformning.

Särskola

Det är undervisande mentor som har huvudansvaret för de grundskoleintegrerade eleverna. Gällande ämnesansvaret är det undervisande lärare med handledning av speciallärare som ansvarar för undervisningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det bedrivs gott pedagogiskt arbete på skolan i enlighet med läroplanens riktlinjer. Skolan bör arbeta vidare med att säkerställa att åtgärdsprogram alltid upprättas när elever har behov av särskilda stödåtgärder. Rutiner för hur stöd ges de dagar då till exempel en assistent inte finns att tillgå bör utarbetas. Skolans lokala bearbetningar av kursplanerna är föredömliga till vissa delar men kan förtydligas.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Vid Vislandaskolan finns en rektor, 100 procent, och en biträdande rektor, 50 procent. Rektorn har arbetat på skolan under sju års tid och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Hon är förskollärare i grunden. Skolans biträdande rektor har tillträtt under året och arbetar även som lärare på skolan inom matematik och naturorienterade ämnen 50 procent. Rektorerna har inte gjort någon tydlig ansvarsfördelning mellan sig, men är medvetna om att det behövs.

Kulturanalysen visar att personalen saknar en långsiktig strategi i skolutvecklingsarbetet från ledningen. Rektorn har lagt mycket tid på att leda personalen inom skolbarnomsorgen och på fritidsgården och lite tid på att leda personalen inom förskoleklassen. Förskoleklassens personal har inte heller samverkan med förskolan, men förskolläraren ingår i ett av skolans arbetslag. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten, även om eleverna uttrycker att de sällan ser rektorn ute i verksamheten. Arbetslagen har ingen formellt utsedd ledare, även om de personer som ingår i utvecklingsgruppen informellt uppfattas som ledare. Arbetslagen har stor frihet, men också stort ansvar.

Elevernas resultat som kommer i uttryck i betygen och i nationella prov följs inte upp och utvärderas. Vid besökstillfället fanns inga övergripande rutiner för att kontrollera att elever från Skatelövsskolan, Lönashultskolan och Torsåsbyskolan får sin garanterade undervisningstid inom grundskolan. Efter Skolverkets besök har skolorna upprättat en gemensam timplan. Närvarokontroll finns och även rutiner för vad som händer när en elev har ogiltig frånvaro.

Kopplingen till de nationella målen i skolans kvalitetsredovisning är inte helt tydlig. Skolan utvärderar sina arbetsmetoder, men presenterar inte vilket resultat som arbetet givit. I övrigt har skolans kvalitetsarbete handlat om kulturanalysen. Tanken är att den skall göras igen om några år och att skolans utveckling då blir tydlig.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning och ledning fungerar väl på skolan, även om ansvarsfördelningen kan förtydligas mellan rektorerna samt att den pedagogiska ledningen förstärks. Skolans kvalitetsredovisning måste uppfylla författningarnas krav. Vidare bör skolan följa upp och utvärdera elevernas resultat, bland annat i form av betyg och nationella prov.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Det är få elever som har moderna språk som tillval. Skolan skall därför satsa extra på att få eleverna att välja och behålla sitt språkval. Två timmar i veckan erbjuds eleverna i 6–9 elevens val i form av ”projekt”. Inspektörerna bedömer att skolans utformning av elevens val på ett föredömligt sätt ger breddning och fördjupning av skolans ämnen då eleverna väljer inriktning och inom den sätter upp mål och efter genomförandet utvärderar måluppfyllelsen inom sin inriktning. De yngre eleverna får elevens val samlat till en dag i månaden.

Inspektörerna bedömer att skolans modell för undervisning i svenska som andraspråk är inte tillfredsställande. Dels finns det ingen personal som har formell kompetens att undervisa i ämnet, dels upplever elever att de missar annan undervisning när de får sin undervisning i svenska som andraspråk.

På skolan finns elever med funktionshinder och lokaler samt undervisning är väl anpassade till varje elevs behov. Inspektörerna bedömer att de har tillgång till en likvärdig utbildning, även om vissa utrymmen på skolan är trånga och fyllda med möbler så att framkomligheten blir begränsad för elever i rullstol.

Inspektörerna bedömer att utbildningen inte är att avse som avgiftsfri då det förekommer att föräldrar får betala för busstransporter till extra simundervisning och till så kallade ”upplevelsedagar” i Växjö. När det gäller upplevelsedagarna erbjuds både aktiviteter som kostar och som inte kostar pengar. Avslutningsdagen erbjuds enbart skolskjuts till skolan.

Föräldrarna till de yngre eleverna får information från skolan i form av veckobrev. På enhetsrådet presenterar skolan sitt kalendarium för föräldrarna varje läsår.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Vislandaskolan erbjuder utbildning och omsorg i den omfattning som krävs i författningarna. Skolan erbjuder eleverna valsituationer och utformningen av elevens val för årskurs 6–9 är föredömlig. Skolan måste se över de avgifter och tjänster som krävs av föräldrar så att författningarnas krav på avgiftsfri utbildning efterlevs. Vidare bör skolan se över sin organisation av svenska som andraspråk så att den anpassas efter elevernas behov.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Pedagogerna upplever att lokalerna är underdimensionerade och att utrustningen är bristfällig i vissa lokaler. Arbetslag F–2 och 3–5 har sina lokaler utspridda och tillgången till rum att utöva grupparbete i är liten. Förskoleklassens och skolbarnomsorgens lokaler ligger i källaren men inspektörerna bedömer att lokalerna är ändamålsenliga. En del klassrum är genomgångsrum och andra har från börjat varit avsedda att användas som grupprum, men används i dagsläget som klassrum. Inspektörerna bedömer att det finns en god tillgång till personal på skolan, men att lokalernas utformning begränsar möjligheterna att arbeta

flexibelt med elevgruppernas storlek, vilket därmed försvårar möjligheten att använda personal mer effektivt. Kommunens system avgör hur många tjänster skolan har och i och med att "Barn med särskilda behov resursen" har minskats med 2,5 tjänst får grundbemanningen arbeta inriktat mot elever i behov av särskilt stöd i högre utsträckning än tidigare.

Vid Vislandaskolan har rektorn medvetet lagt mer pengar på tjänster än på material. Inspektörerna bedömer att läromedel för 3–5 är torftigt. Det saknas helt i naturorienterade ämnen och finns endast i liten utsträckning i samhällsorienterade ämnen. Eleverna i 6–9 får inte skriva i övningsböckerna, eftersom de skall återanvändas. En del läromedel är moderna medan annat är gammalt.

Personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Skolan har ingen kurator, utan i stället har fritidsledarna utbildats i samtalsledning och konflikthantering. Det finns en kompetensutvecklingsplan både på individuell och arbetslagsnivå. Eftersom skolans ekonomi är ansträngd har skolledningen sökt och fått mycket medel till kompetensutveckling från EU. Den kommande kompetensutvecklingen kommer att styras av den genomförda kulturanalysen.

Det finns ett folkbibliotek i skolans lokaler som också fungerar som skolbibliotek. Denna integration är föredömlig med god tillgång till bibliotekarier för skolan och öppettider under hela skoldagen.

Förskoleklass

Inspektörerna bedömer att miljön i förskoleklassens lokaler inspirerar till lek.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till resurser kompetensmässigt och materiellt för Vislandaskolan är god med hänsyn till statens krav, även om läromedelsstandarden kan ses över. Integrationen av folkbiblioteket i skolbiblioteket är föredömligt utformat och bidrar till att goda förutsättningar finns för en tidsenlig och god utbildning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Vislandaskolan övergripande är av god kvalitet. Till exempel ges eleverna överlag stora möjligheter att utöva inflytande och ta ansvar för sin utbildning. Skolans arbete med att medvetandegöra eleverna om målen för sin utbildning har gett föredömliga resultat, och utformningen av elevens val för årskurs 6–9 samt integrationen av folkbiblioteket i skolbiblioteket är föredömliga. Sammanfattningsvis bidrar detta till att det på skolan finns goda förutsättningar för en tidsenlig och god utbildning.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- arbetet med normer och värden så att samtliga i personalen alltid aktivt tar tag i de situationer som uppstår, förstärka det aktiva arbete som i dagsläget äger rum för att motverka förekomsten av kränkningar och kränkande språkbruk, utan att det leder till att vissa elever blir sedda som problembärande,
- utveckla arbetet så att alla elever får möjlighet att påverka innehållet i undervisningen,

- vidareutvecklas det hälsofrämjande arbetet så att det omfattar samtliga elever och syftar till att ge eleverna daglig fysisk aktivitet,
- säkerställa att åtgärdsprogram alltid upprättas när elever har behov av särskilda stödåtgärder och utarbeta rutiner för hur stöd ges de dagar till exempel en assistent inte finns att tillgå och
- skolan bör se över sin organisation av svenska som andraspråk så att den anpassas efter elevernas behov,
- utvärdera varför kunskapsresultaten försämrats de senaste åren och vidta åtgärder för att kunna förbättra måluppfyllelsen.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning måste uppfylla författningarnas krav gällande kopplingen till de nationella mål och redovisning av skolans resultat i dessa avseenden (1 § i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Skolans resultat i förhållande till de nationella målen följs inte upp och utvärderas inte (Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet avsnitt 2.8 Rektorns ansvar och 2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Skolan måste se över de avgifter och tjänster som begärs av föräldrarna så att utbildningen blir avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).

Datum	Ort
2005-03-15	Lund

Helena Olivestam Torold
Michael Erenius